

ИГОР ЕВСТРАТОВ ЕПИДЕМИЯ НЯМА ДА ИМА

Превод от руски: Маргарита Златарова, 1988

chitanka.info

Корабът се връщаше на Земята. Назад останаха и предстартовата треска, и стартът, и извеждането в орбита на степенята за кацане, и свързването с ходовия комплекс, и ускорението на кораба, и извеждането му на трасето за далечната Земя...

Корабът се връщаше. И макар че му предстоеше дълъг път — цели три месеца, настроението на екипажа беше приповдигнато. И как не, експедицията успя да разсее закоравялата представа за изключителността на земния живот. В товарните контейнери на кораба се намираще скъпоценен товар — старателно запоеани ампули с образци от марсиански бактерии.

Корабът се връщаше. Командирът полковник Ричард Браун блокира системите за излитане и кацане и предаде ръководството на експедицията на научния ръководител доктор Чарлз Спенсер. Мярката беше оправдана — по време на обратния тримесечен полет екипажът трябваше да се занимава със сериозна работа — да систематизира и да опише пробите от марсиански породи и почва, да проведе прецизен количествен и качествен анализ на марсианската атмосфера и водата. Биолозите имаха най-много работа. Естествено те трябваше да изследват извънземния живот, да проверят дали марсианските бактерии са съвместими или несъвместими със земните, да направят детайлни биохимични изследвания... Именно затова биолозите се чувствуваха като на празник.

Така в ритмична делова атмосфера измина месец. От време на време екипажът уреждаше своеобразни вечеринки, като поводите бяха или рожден ден на някой от екипажа, или поредното откритие. А откритията имаше достатъчно. Всеки втори ден някой сътрудник от „космическия институт“ докладваше на традиционното вечерно заседание за поредната находка! Ту минерал с необикновено високо съдържание на уран, ту вода със странен, несрещан досега изотопен състав, ту обикновен на вид кварцов пясък с някакви загадъчни свойства, които не се срещат на Земята...

Един ден на поредното заседание научният ръководител поиска да му се представи пълен отчет за направените биологични изследвания.

— Какво става, Майкъл — попита недоумяващ доктор Спенсер, — работите вече цял месец, а няма резултати. Може би ще доложите поне в общи черти за вашите затруднения.

— Разбира се, шефе — стана ръководителят на групата биолози Майкъл Татчер. — Много скоро ще ви представим пълен отчет за дейността на нашата група. Засега мога да кажа, че се сблъскахме с някои трудности при изследването на марсианските бактерии. Предполагам дори, че има смисъл да отложим нашата работа до завръщането си на Земята. Все пак апаратурата в корабната лаборатория не е предназначена за такива подробни изследвания.

Спенсер внимателно погледна биолога и с кимване на глава му разреши да седне. Той закри заседанието, както си му беше редът и задържа Майкъл.

— Нещо таиш, Майкъл — твърдо рече докторът, като го гледаше право в очите. — Е, докладвай, какво става там при вас?

— Работим — сви рамене Майкъл, — само че от нашата работа засега няма никаква полза. Знаете ли, докторе, тези бактерии се оказаха поразително устойчиви и към земните вируси, и към бактериите и дори към най-простите... Но по-учудващо от това е, че „марсианците“ практически по нищо не се отличават от земните микроорганизми. Същият строеж, същата биохимия и в края на краищата същите реакции при промяна на външната среда... Ще се опитаме утре да пуснем електронния микроскоп. Решението на загадката значи трябва да се търси на молекулярно ниво.

Шефът съсредоточено потри челото си, помълча минута и накрая каза:

— Работи спокойно, Майкъл. Не бързай. А отчетът... мисля, че може да почака. Имаме още много време.

След два дни малко преди първата закуска в кабинета на научния ръководител се втурна силно развълнуван Майкъл Татчер. Очите му трескаво горяха. Той подозрително се огледа.

— Сам ли сте, докторе? — попита той шепнешком.

— Да — кой знае защо също шепнешком му отвърна и Спенсер. — И какво особено се е случило?

— Не бихте ли могъл да наминете към лабораторията — със същия приглушен глас попита Майкъл. — Нужен ни е вашият съвет.

— Разбира се — докторът стана от работното кресло. — Наистина, не съм много компетентен в областта на биологията...

След минута и двамата седяха в биоложкия сектор, където освен тях присъствуваха и трима сътрудници на Майкъл. Все още като се

оглеждаше, с приглушен глас ръководителят на биолозите попита:

— Спомняте ли си, шефе, че смятахме да пуснем електронния микроскоп, за да може в детайли да си изясним структурата на тези дяволски бактерии?

Получил потвърждение с кимване на глава, Майкъл продължи:

— И така, вчера ние го сторихме. Първите снимки показаха, че ние носим на Земята не само два вида марсиански бактерии, но също така и марсиански вирус! Помните ли, че на третия ден от пребиваването ни на Марс всички изведнъж се разболяхме от лека форма на грип? Мога да ви зарадвам — не е било грип! Всички си бяхме закачили по един марсиански вирус. Вече направих нужните изследвания на кръвта на моите сътрудници. Вирусът, който се съдържа в нашите еритроцити, е абсолютно идентичен с този, намерен в марсианските бактерии. А клиничната картина на заболяването е същата както при грипа: леко неразположение, субфебрилна температура, хрема, кашлица... Разпространява се по въздушно-капков път. Имах няколко стерилни бели мишки и картината на тяхното заразяване точно съвпада с нашата от третото денонощие от кацането.

— И какво ще правим сега? — доктор Спенсер скочи от креслото и силно развълнуван закрочи из лабораторията. — Не можем да отнесем това нещо на Земята... Не се ли опитахте да се избавите от тази зараза? С антибиотици, със серуми...

— Всичко опитахме, шефе — въздъхна Майкъл. — Впрочем точно в това се състои поразителната устойчивост на марсианските бактерии. Вирусът съжителствува с тях, като предпазва клетката от нападението на вируси от друг род, от бацили, способни да нарушат целостта на живата клетка. Явно е, че в процеса на съхраняването на този оскъден живот е възникнала и симбиозата между вируса и бактерията. Вирусът просто не е могъл да убие този последен живот на планетата, защото самият той би престанал да съществува. Нали вирусите не могат да съществуват изолирано, без да паразитират в организмите, които стоят по-високо от тях в еволюционната стълбица.

— Слушайте, Майкъл — прекъсна Спенсер биолога, — и все пак в крайна сметка, с какво сме застрашени ние, ако се заразим с този вирус? Съществува ли някаква опасност за човечеството, ако го занесем на Земята?

— Именно към това се приближавам, шефе — разбърза се Майкъл. — Проблемът е именно в това. Този вирус не оказва никакво въздействие на човешкия организъм. Обратно, прониквайки в клетката, той става неин своеобразен страж. Всеки друг вирус срещу такава клетка по същество е безсилен. Така че ние практически сме защитени от всички вирусни инфекции. Явно същото ще стане с цялото човечество, когато пристигнем на Земята. Мигновена епидемия, която напомня грипна, и човечеството ще придобие имунитет към всички вируси...

На вечерното заседание краткото съобщение на ръководителя на биоложката група предизвика доста шум. Най-развълнуван беше лекарят на експедицията.

— Категорично изисквам — яростно цепеше той въздуха с дланта си — да бъде обявена карантина веднага щом изведем кораба на орбита около Земята. Никой не може да гарантира, че при този вирус няма да възникне непредсказуема мутация. При неговата устойчивост човечеството е застрашено от кошмарна пандемия...

— С този вирус нищо не се е случило на Марс за милиони години — парира изказването на доктора Майкъл, — а условията на Марс не могат да се сравнят със земните. Тук има и ултравиолет, и екстермални температури, и радиация почти несмекчена от атмосферата... Твърдо съм убеден, че ние ще отнесем на Земята не епидемия от неизвестна болест, а епидемия от здраве!

— Вие гарантирате ли го това? — не мирясваше лекарят. — Аз бих се предвардил да правя толкова дългосрочни прогнози. При това не е известно как вирусът ще повлияе на наследствеността, раждаемостта и тем подобни...

— Ние направихме няколко изследвания — възрази Майкъл. — Клетъчните функции на нашия организъм абсолютно не са се променили. Това ни дава право да говорим, че вирусът е абсолютно безвреден за живите организми, в това число и за човека.

Същата вечер командирът на кораба полковник Браун повика при себе си научния ръководител на експедицията.

— Какво да правим, Чарлз? — обърна се към него полковникът. — Имам предвид да съобщаваме ли в Центъра какво става при нас? От една страна, просто съм длъжен да съобщавам за всичко, което се случва извън рамките на обичайното, а откритието на биолозите

попада в тази категория. А от друга страна... Ето тук възникват някакви проблеми...

— Аз също мисля за това, Рич — въздъхна Спенсер. — Такъв род съобщение естествено ще предизвика много шум в Центъра. Боя се, че ще трябва да прекараме остатъка от дните си в изолатор... или поне докато учените не открият как да се борят с този вирус.

— Предполагам, че няма да ни се наложи да седим там дълго — усмихна се командирът. — Щом изяснят, че вирусът предпазва човека практически от всички инфекции, благодарното човечество ще ни издигне паметник от чисто злато...

— Що се отнася до паметника, мисля, че е раничко да мечтаем за него. — Спенсер замълча, а после тихо добави: — Нещо съм неспокоен, Рич. Нека да повикаме тук Майкъл Татчер. Нужна ми е неговата консултация. Да, пък и нали той трябва да състави текста на съобщението до Земята?

След няколко минути Майкъл се появи на прага на командирската кабина.

— С какво мога да ви бъда полезен, сър? — обърна се той към полковника.

— Седнете — подкани го командирът. — Повиках ви всъщност ето по какъв повод. Трябва да направите подробен доклад за Центъра. Утре-вдругиден смятам да го предам на Земята.

— Бих ви посъветвал да не правите това, командире — учтиво, но твърдо му възрази Майкъл. — И ако нямате нищо против, ще ви изложя моята гледна точка.

— Но моля ви се — полковник Браун в недоумение сви рамене — слушаме ви.

— Трябва да знаете, сър — това е записано и в моето досие, — че до идването ми в Астронавтическия център аз съм работил в частни биологични и фармацевтични фирми. И повярвайте ми, доста зная и за производството им, и за хората в тях. Предполагам, че при изтичане на информация зад границите на Центъра за нашия живот никой няма да даде и пукната пара. Та нали всеки от нас носи със себе си разорение и банкрут практически на всички фармацевтични и биологични „крале“... Ами частните и държавните медицински институти и клиники с техните колосални печалби, които трупат, паразитирайки

върху болестите на хората, на човечеството? Не, сър, аз на ваше място нищо не бих предал на Земята.

— Но какво говорите — прекъсна го доктор Спенсер. — Вие разсъждавате съвсем като... В нашата държава, слава богу, все още имаме демокрация. Да не сме някаква си там бананова република, начело на която стои диктатор с гол корем! Накратко до утре пълният и подробен доклад до Центъра трябва да бъде готов. Свободен сте!

При най-близкия сеанс на връзка съобщението отиде на Земята. Центърът поздрави изследователите с блестящото откритие. Сега, когато течеше втората половина от полета и екипажът почна да брои дните, които оставаха до приземяването, всичко някак си се успокои, още повече, че никакви промени в самочувствието на екипажа не се откриха. Само Майкъл Татчер беше мрачен и неразговорлив: не успя да го разубеди нито командирът, нито научният ръководител на експедицията.

— Това е смешно, Майкъл — уверяваше го Спенсер. — Когато се поставят на карта користните интереси на двеста-триста души, от една страна, а от друга — всеобщото здраве на човечеството, няма никакво съмнение, че трябва да вземе връх последното...

— Аз самият бих се радвал на тази надежда — въздъхна Майкъл, — но след талидомида, след експериментите, които нашите медици правеха със затворници, след операцията от апендицит, която ми излезе десетки хиляди долари, може да се вярва практически на всичко. Помните ли Клаус Болцов с неговия неогиндецин? Той загина при автомобилна катастрофа, а лабораторията му бе разтурена. След него останаха само двадесетина болни, които той бе излекувал от саркома... Впрочем за какво да говорим? Работата е свършена, а бъдещето ще покаже. До влизането в околоземна орбита остават само две седмици.

Земята се приближаваше. От дребна звездичка тя постепенно се превърна в малко петънце, после в малка луна, а сега заемаше практически четвърт от екрана на визьора. Екипажът завършваше обработката на информацията, прибираще апаратурата, запечатваше контейнерите.

Командирът, щурманът и бордовият инженер отново заеха местата си при командния пулт. До извеждането на кораба в орбита оставаха броени часове. Командирът провери за последен път

изчисленията и вложи в компютъра програмата за действие на спирачното двигателно устройство.

— Командире — отвлече му вниманието щурманът, — това нещо не ми харесва — и той посочи с кутрето си дребното петънце в долната част на екрана на бордовия локатор.

— Може би е нерегистриран спътник — предположи полковникът.

— Получих от Земята много подробна програма за преминаването на всички спътници. По това време в този сектор не трябва да има спътници. Още повече с лазерен радар — добави той, като погледна през илюминатора.

И наистина сред неподвижните звезди една се отличаваше с променливия си блясък.

— Защо в такъв случай ние го виждаме? — учуди се командирът. — Това е възможно само в случай, че се движи право към нас.

— Но той се движи право към нас — рече щурманът, като погледна през далекомера. — Не ми харесва това, командире. С лазерни радари са снабдени най-вече бойните космически прихващачи... Ще повикам за всеки случай Центъра...

След няколко минути той получи отговор от Земята и успокои командира:

— Центърът твърди, че няма никакви регистрирани обекти в зоната на влизането. Това явно е неизгоряла част от ускорителната степен. А пък ефектът на светенето е вероятно поради хаотичното въртене на обекта. Впрочем за всеки случай трябва да направим корекция в траекторията.

Леко ускорение, минутно натоварване, притиснало екипажа в креслата и корабът, получил могъщ импулс от коригиращия двигател, леко промени курса си.

— Това е всичко — облекчено въздъхна полковникът, като погледна екрана на локатора. — Май че се разминахме... Но какво е това?

На екрана отново изпълзя познатото петънце. То се поколеба в края му, но после бавно се придвижи към центъра и се закрепил точно на мястото, където се кръстосваха визираните линии.

Пред мисловния взор на полковника изведнъж изникна Майкъл Татчер. Браун се замисли за миг, после се хвърли към сигнала за

тревога и натисна широкия червен бутон.

Плътен рев, съпроводен от светкането на червените плафони, изпълни целия кораб. В това време командирът вече хвърляше предпазната шапка от пулта за управление на противометеорното оръдие.

— По-бързо, по-бързо, щурмане — подканваше той своя помощник, — защото се боя, че за последен път разговарям с вас. Борд-инженер, лазера, с пълна мощ!

Системата за автоматичен съпровод и управление на стрелбата беше включена. Оставаше само да се чака. Да се чака, докато неизвестният и поради това особено опасен обект се приближи на дистанция, удобна за стопроцентово поражение. Междувременно ритмичните блясъци в илюминатора ставаха все по-натрапчиви и зловещи.

— Дявол да го вземе, нима все пак Татчер излезе прав? — обърна се командирът към щурмана.

— Не разбирам, сър, за какво говорите? — учуди се щурманът. — Какво общо има тук старият Майк?

— Ах, да — промърмори командирът — вие не...

Той не успя да се доизкаже. Внезапно петното на екрана на локатора се раздвои, после всяко ново петно се раздели на три части, блясъците в илюминатора станаха изведнъж ослепително ярки и миг след като противометеорното оръдие задействува, глух удар разтърси целия кораб. Последното, което видя Ричард Браун, бяха жълтеникаво белите пламъци, които заляха помещението на командния пост...

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 2,3/1988 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.